

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 256 van 17 maart 2023 over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de codex over het welzijn op het werk, wat de chemische, kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische agentia betreft en tot opheffing van artikel 723bis15 van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (D261).

I. CONTEXT VAN HET VOOR ADVIES VOORGELEGD ONTWERP VAN KONINKLIJK BESLUIT

Het voor advies voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit

Bij brief van 14 oktober 2022, gericht aan de Voorzitter van de Hoge Raad, heeft de Minister van Werk het advies van de Hoge Raad gevraagd over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de codex over het welzijn op het werk, wat de chemische, kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische agentia betreft en tot opheffing van artikel 723bis15 van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming.

Dit ontwerp van koninklijk besluit (OKB) heeft de omzetting tot doel van Richtlijn (EU) 2022/431 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2022 tot wijziging van Richtlijn 2004/37/EG betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk. Deze Richtlijn moet uiterlijk op 5 april 2024 omgezet zijn in Belgisch recht.

De wijzigingen aan Richtlijn 2004/37/EG hebben onder meer betrekking op de volgende elementen:

1. de Europese bindende grenswaarde van benzeen is verlaagd;
2. voor de eerste keer zijn Europese bindende grenswaarden vastgesteld voor acrylonitril en voor nikkelverbindingen;
3. reprotoxische stoffen zijn opgenomen in de scope van de richtlijn kankerverwekkende en mutagene agentia, en als gevolg daarvan ook de (oorspronkelijk indicatieve) grenswaarden voor een aantal reprotoxische stoffen en de bindende grenswaarde voor anorganisch lood en verbindingen daarvan, voordien opgenomen in Richtlijn 98/24/EG.

Hoewel reprotoxische agentia reeds in boek VI, titel 2 van de codex over het welzijn op het werk zijn opgenomen, voorziet het OKB in enkele (vnl. redactionele) aanpassingen in verband met de reprotoxische agentia ingevolge de Europese richtlijn.

Bovendien voorziet het OKB in de toevoeging van een rij aan bijlage VI.1.-1, punt A, van de codex over het welzijn op het werk en de opname daarin van een grenswaarde van 0,1 mg/m³ voor “*siliciumdioxide (kristallijn) (inadembaar stof): niet elders gespecificeerde kristalvormen*”, die zeldzame vormen van kristallijn siliciumdioxide zijn, voor het vervolledigen van de grenswaardentabel na een opmerking van de Europese Commissie. Het betreft bijgevolg eerder een theoretische aanpassing, met geen praktische gevolgen.

Tevens wordt artikel 723bis15 van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB), dat ‘verbodsbepalingen betreffende de productie en het gebruik van giftige stoffen en preparaten’ bevat, opgeheven.

Het vergunningensysteem voor het verlenen van afwijkingen van het verbod (bedoeld in artikel 723bis15 van het ARAB) om producten te gebruiken die meer dan 0,1% benzeen in volume bevatten tijdens bepaalde werkzaamheden, wordt afgeschaft, aangezien de richtlijn en het OKB een trapsgewijze verlaging van de grenswaarden

voor de blootstelling aan benzeen voorzien die in een eerste fase gelijk zijn aan, en in een tweede fase lager zijn dan de momenteel in de vergunningen opgelegde praktische grenswaarde.

Het OKB vermeldt de grenswaarde van 1 ppm voor benzeen (overgangsmaatregel tot 5 april 2024, voorzien in de richtlijn) niet om de volgende redenen:

In het OKB wordt rekening gehouden met de praktische grenswaarde van 0,5 ppm die reeds - en dit al lang - in de benzeenvergunningen (afwijking van het verbod tot een bepaald gebruik) in België is opgelegd.

De richtlijn vermeldt een grenswaarde van 0,5 ppm als overgangsmaatregel van 5 april 2024 tot 5 april 2026.

Afschaffen van de benzeenvergunning en opleggen van een grenswaarde van 1 ppm opleggen zou leiden tot een verlaging van het beschermingsniveau ten opzichte van de huidige situatie.

Voor de overige stoffen en mengsels in artikel 723bis15 zijn er in andere reglementeringen, en dan voornamelijk in bijlage XVII van Verordening (EG) Nr. 1907/2006 (REACH), identieke of gelijksoortige verbodsbepalingen opgenomen.

Hierdoor wordt de inhoud van dit artikel overbodig.

Sommige van de in de bijlagen van deze richtlijn en in het OKB vermelde grenswaarden zijn reeds gedateerd/achterhaald, als men rekening houdt met de huidige wetenschappelijke kennis en met de lopende besprekingen op Europees niveau over lood (luchtgrenswaarde en biologische grenswaarde), en de geplande herziening van de grenswaarde voor inadembaar kristallijn siliciumdioxide.

De codex over het welzijn op het werk kan lagere grenswaarden, die meer bescherming aan de werknemers bieden, opleggen dan die welke in de geldende Europese richtlijnen worden voorzien.

De huidige grenswaarde voor de verschillende vormen van inadembaar kristallijn siliciumdioxide biedt onvoldoende bescherming aan werknemers (wetenschappelijk advies SCOEL/SUM/94). Verschillende lidstaten hebben reeds een lagere grenswaarde ingevoerd. De administratie heeft deze stof opgenomen in de 4de overlegprocedure (2017). De Hoge Raad heeft hierover op 18 oktober 2019 een [verdeeld advies](#) uitgebracht.

De huidige grenswaarden voor lood en -verbindingen zijn inderdaad zeer gedateerd.

Voor een (eventueel geleidelijke) verlaging van deze grenswaarden kunnen de wetenschappelijke opinie van het RAC en de standpunten van werknemers, werkgevers en overheden in het advies van het ACSH en het voorstel van de Europese Commissie van 13 februari 2023 inzake de grenswaarden voor lood (zie [Nieuwe grenswaarden voor blootstelling aan lood en diisocyanaten \(europa.eu\)](#)) als inspiratiebron dienen.

Behandeling van het ontwerp van koninklijk besluit binnen de Hoge Raad en zijn organen

Het ontwerp van koninklijk besluit werd op 21 oktober 2022 aan de leden van het uitvoerend bureau voorgelegd (PBW/PPT – D261 – BE 1703).

De adviesaanvraag bevatte, naast het OKB, een motiveringstabel waarin de redenen voor de in het OKB voorgestelde wijzigingen van de grenswaarden werden toegelicht.

Tijdens de vergadering van het uitvoerend bureau van 8 november 2022 werd het beslist een commissie ad hoc te organiseren. Deze commissie ad hoc heeft plaatsgevonden op 7 december 2022.

Vervolgens werd het ontwerp van koninklijk besluit besproken tijdens de vergaderingen van het uitvoerend bureau van 10 januari 2023, 24 januari 2023, 7 februari 2023, 17 februari 2023 en 7 maart 2023.

De sociale partners van het uitvoerend bureau hebben op 7 maart 2023 beslist om het ontwerp van koninklijk besluit voor advies voor te leggen aan de plenaire vergadering van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk van 17 maart 2023 (PBW/PPT – D261 – 847).

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk heeft zijn advies geformuleerd op 17 maart 2023.

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD OP 17 MAART 2023

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk brengt **een unaniem gunstig advies** uit over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de codex over het welzijn op het werk, wat de chemische, kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische agentia betreft en tot opheffing van artikel 723bis15 van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming, **onder voorbehoud van de volgende opmerkingen.**

Betreffende kristallijn siliciumdioxide (inadembare stof)

De Hoge Raad stelt het volgende compromis voor:

1. de grenswaarde voor alle vormen van inadembaar kristallijn siliciumdioxide, inclusief kwarts, tripoli, ..., en niet elders gespecificeerde kristalvormen, verlagen tot 0.05 mg/m³,
2. en deze nieuwe grenswaarde in werking laten treden op 1 september 2025.

Dit moet de ondernemingen toelaten om de werkmethodes zodanig aan te passen dat de grenswaarde effectief wordt nageleefd, uiterlijk op het ogenblik dat ze van kracht wordt.

De Hoge Raad is van oordeel dat campagnes die goede praktijken identificeren, o.a. zoals deze vermeld in www.nepsi.eu, en hun toepassing bevorderen een cruciale bijdrage kunnen en moeten leveren aan de snelle en effectieve verlaging van de blootstelling ter bescherming van het welzijn van de werknemers. Deze campagnes moeten werkgevers ondersteunen in het maken van de juiste keuzes qua werkorganisatie en werkmethodes, met inbegrip van het gebruik van PBM's, en moet werknemers toelaten vertrouwd te worden met de passende werkmethodes en het correcte gebruik van collectieve en individuele beschermingsmiddelen.

De Hoge Raad verbindt zich ertoe om actief mee te werken aan deze campagnes. Zonder afbreuk te kunnen, noch te willen doen aan de autonomie van de inspectie, vraagt de Hoge Raad aan de inspecteurs van de AD TWW om in de aanvangsperiode na het verschijnen van het koninklijk besluit eerder coachend op te treden naar welwillende werkgevers toe om hen op die manier bij te staan in hun evolutie naar de implementatie van de nieuwe grenswaarde.

Het is ook noodzakelijk om onder andere bepaalde werkmethodes/uitvoeringstechnieken te durven veranderen wanneer dat mogelijk is (bijvoorbeeld om de productie van bakstenen/bestratingsstenen met speciale maten in de fabriek te bestellen in plaats van standaard bakstenen/bestratingsstenen op de bouwwerf te zagen) en er vanuit de ontwerpfasen van het bouwwerk over na te denken (bijvoorbeeld indien mogelijk materialen kiezen waarbij geen of slechts weinig kristallijn siliciumdioxide vrijkomt).

Betreffende lood

De Hoge Raad wenst de bespreking van de grenswaarde voor 'Anorganisch lood en verbindingen daarvan, gemeten als Pb (niet elders gespecificeerd)' even uit te stellen en neemt akte van de aan de gang zijnde procedure voor de aanpassing van de grenswaarde op Europees niveau. De Hoge Raad zal eerstdaags grondiger kennisnemen van de reële, huidige blootstellingsgegevens in enkele sectoren, van de biomonitoringgegevens van blootgestelde werknemers en van de mogelijkheden tot vermindering van de blootstelling. De Hoge Raad zal indien nodig nadien een alternatief voorstel voor een lagere grenswaarde formuleren in een afzonderlijk advies melden.

Betreffende nikkelcarbonyl

Sommige leden van de Hoge Raad wijzen erop dat -nikkelcarbonyl specifieke kenmerken heeft in vergelijking met de andere nikkelverbindingen,
 -een volledig andere stof is die ook volledig anders dient te worden geëvalueerd;
 -het een vluchtige vloeistof is, waardoor het moeilijk is deeltjesfracties te meten.

De Hoge Raad vraagt om na te gaan of het mogelijk is om specifieke regels voor deze stof op te stellen en de waarden in ppm in de codex om te zetten, aangezien de karakteristieken van deze stof afwijken van deze van andere verbindingen.

Betreffende artikel 3 van het OKB

De Hoge Raad merkt op dat de formulering rekening zou moeten houden met de genderneutraliteit. De Hoge Raad meent eveneens dat het woord "volwassen" moet worden geschrapt om verwarring te voorkomen, aangezien de regels inzake (het verbod op) de tewerkstelling van jongeren elders zijn geregeld.

De Hoge Raad meent dat de tekst als volgt zou kunnen worden geherformuleerd:

*“5° alle gevallen van kanker of andere **geslachtsspecifieke** schadelijke effecten op de seksuele functie en de vruchtbaarheid van ~~volwassen mannelijke en vrouwelijke~~ werknemers of op de ontwikkeling van hun nageslacht waarvan is vastgesteld dat zij het gevolg zijn van beroepsmatige blootstelling aan een carcinogeen, mutageen of reprotoxisch agens.”.*

Betreffende artikel 6 van het OKB

Artikel 6 van het OKB vermeldt: *“Artikel VI.1-37, eerste lid, van dezelfde codex wordt aangevuld met de volgende zin: “Dit passend gezondheidstoezicht kan biomonitoring en aanverwante vereisten omvatten.”.*

De Hoge Raad meent dat deze melding ook in titel 2 van boek VI van de codex moet worden opgenomen, bijvoorbeeld in artikel VI.2-14 van de codex om expliciet te vermelden dat gezondheidstoezicht biomonitoring kan omvatten.

Betreffende artikel 8 van het OKB

De Europese Commissie is richtsnoeren aan het uitwerken voor het werken met gevaarlijke geneesmiddelen. De Hoge Raad vraagt zich af in het OKB ook niet best wordt verwezen naar deze richtsnoeren.

Betreffende artikel 11 van het OKB, het opheffen van artikel 723bis15 van het ARAB en het opheffen van het benzeenvergunningssysteem

De Hoge Raad vraagt dat er tijdig een duidelijke mededeling daarover voor het publiek wordt gedaan.

De Hoge Raad neemt akte van het feit dat de administratie van plan is o.a.:

- een brief te sturen naar alle bedrijven met een benzeenvergunning (afwijking op het verbod van het gebruik van benzeen) ter gelegenheid van de publicatie van de nieuwe regelgeving;
- in een nieuwsbericht dat gepubliceerd zal worden bij het verschijnen van het KB op de website van de FOD WASO, te verduidelijken dat de overige verboden in art. 723bis15 van het ARAB reeds opgenomen zijn in andere regelgeving (vnl. in de REACH-verordening).

III. BESLISSING

Overmaken van het advies aan de Minister van Werk.